

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3233

Vragen van de leden **Teeven** en **Elias** (beiden VVD) aan de ministers van Justitie en van Economische Zaken over *het voorkomen van fraude bij overheidsinvesteringen in de infrastructuur en bouwnijverheid*. (Ingezonden 19 mei 2009)

1
Hebt u kennisgenomen van het artikel en het voorstel van de VVD om bij investeringen in de infrastructuur en bouwnijverheid fraude te voorkomen door in een vroeg stadium kartelvorming en uitsluiting van marktwerking te voorkomen? Deelt u de mening dat belastinggeld zo zuinig mogelijk moet worden uitgegeven in de toekomst?¹

2
Zijn er door u al plannen ontwikkeld om in een vroeg stadium van overheidsbestedingen in bijvoorbeeld infrastructuur en bouwnijverheid verkwesting en verspilling van overheidsgeld te voorkomen door handelspartners op de diverse markten preventief te screenen? Kunt u inzage geven (eventueel vertrouwelijk) in al bestaande plannen en zijn de bezuinigingen reden voor u om dit soort investeringen niet te doen? Regeren is toch vooruitzien als het gaat om het voorkomen van fraude?

3
Welk deel van de 180 miljoen euro die is vrijgemaakt in het kader van de

bestrijding van de financieel-economische criminaliteit wordt ingezet op het preventief traceren en opsporen van onregelmatigheden en fraude bij de aanbesteding van infrastructurele en andere projecten van de overheid?

4
Brengt de huidige bezuinigingsronde van het kabinet een herallocatie van de investeringen op het terrein van preventief traceren en opsporen met zich mee? Kunt u bevestigen dat bij dit soort investeringen de kosten voor de baten uitgaan? Kunt u garanderen dat er straks niet achteraf moet worden geconstateerd dat het weer mis is gegaan bij de investeringen in infrastructurele en andere projecten van de rijksoverheid?

5
Kunt u aangeven hoeveel middelen u gaat vrijmaken voor het in een vroeg stadium detecteren van onregelmatigheden en het voorkomen van fraude? Bestaan hierover tussen de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMA) en reguliere politie reeds (voorzichtige) samenwerkingsafspraken?

6
Hoe verloopt op dit moment de samenwerking in het Financieel Expertise Centrum (FEC), waar het betreft de samenwerking tussen de

verschillende toezichthouders en de opsporing? Welke knelpunten worden door u geconstateerd en hoe gaat u die knelpunten oplossen?

7
In hoeverre weten verschillende opsporingsdiensten en toezichthouders (zoals AFM en NMA) van elkaar waar ze mee bezig zijn? Bestaan er op dit moment concrete wettelijke en beleidsmatige knelpunten om in een vroegtijdig stadium dossierstukken uit concrete zaken met elkaar uit te wisselen, juist in het licht van proactief werken om fraude in de toekomst tegen te gaan?

8
Deelt u de mening dat er snel een breder platform dan het FEC nodig is voor het genereren van een integraal beeld over de financieel-economische criminaliteit?

¹ De Telegraaf, 18 mei 2009: «VVD: Onderzoek kartels vooraf».

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Economische Zaken (ontvangen 13 juli 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2792

1
Ja.

2 en 4

Ja. Zo is bijvoorbeeld in het conceptwetsvoorstel

Aanbestedingswet, naar aanleiding van de hernieuwde implementatie van Richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG, een regeling voor de toetsing van integriteit opgenomen. Aanbestedende diensten kunnen vragen om een gedragsverklaring aanbesteden, die wordt afgegeven door de minister van Justitie. De uitvoering daarvan geschiedt door het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent Gedrag (COVOG), een onderdeel van het ministerie van Justitie. In het conceptwetsvoorstel wordt bepaald welke overtredingen (strafrechtelijk en mededingingsrechtelijk) door het COVOG moeten worden beoordeeld bij afgifte van de gedragsverklaring aanbesteden. Het COVOG kijkt vier jaar terug bij de afgifte van de gedragsverklaring. De gedragsverklaring aanbesteden heeft een geldigheidstermijn van één jaar. Daarnaast heeft de NMa plannen ontwikkeld voor het opzetten van een monitor bouwnijverheid (met nadruk op infrastructurele projecten) en een monitor vastgoedketen, die in het kader van het project Financieel-economische criminaliteit (Finec) als risicogebieden aangeduid zijn. De gedachte achter dit initiatief is dat de NMa – door haar expertise op het gebied van marktonderzoek – andere handhavers op structurele basis zou kunnen ondersteunen in het versterken van hun kennispositie ten aanzien van mogelijke onregelmatigheden of fraude. Door het bundelen en analyseren van marktinformatie van en voor andere handhavers (en de NMa zelf) kan een meer integraal beeld worden gecreëerd van de ontwikkelingen en specifieke risico's die zich voordoen in de bouwnijverheid en de vastgoedketen. Deze monitors dragen bij aan het kabinetsstreven om te komen tot een high-trust benadering van toezicht: middelen in de opsporing en detectie worden efficiënter en meer risicogeoriënteerd ingezet en tegen overtredingen wordt hard opgetreden. Zo kan met minder inzet van middelen door de afschrikwekkende werking van hard optreden, een zelfde of zelfs beter nalevingsresultaat worden bereikt. De afschrikwekkende werking van het toezicht van de NMa zal daartoe worden vergroot. Op korte termijn

treden beleidsregels van de minister van Economische Zaken in werking, die hogere boetes mogelijk maken. Daarnaast is een wetsvoorstel in voorbereiding dat de bestuursrechtelijke handhaving door de NMa aanvult met de mogelijkheid van strafrechtelijke sanctionering. Op dit moment kan ik geen uitsluitend geven over herallocatie van middelen, omdat de invulling van de begrotingen van de diverse departementen voor de komende jaren nog niet ambtelijk is afgerond. In zijn algemeenheid geldt dat investeringen worden gedaan om baten op te leveren en dat in die zin kosten voor de baten zullen uitgaan.

3

Tijdens het algemeen overleg met uw Kamer over de aanpak van financieel-economische en georganiseerde criminaliteit op 21 januari 2009 hebben de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ik toegezegd u schriftelijk te berichten over de precieze omvang van de versterking van de capaciteit bij de verschillende opsporingsinstanties die betrokken zijn bij de aanpak van deze vorm van ernstige criminaliteit, bij het Openbaar Ministerie en bij de rechterlijke macht. Een brief ter uitvoering van deze toezegging heeft u op 17 juni 2009 bereikt. Binnen de middelen toebedeeld aan de diverse organisaties die uitvoering geven aan de finec-plannen, is geen indeling gemaakt naar welk deel van die middelen preventief dan wel repressief dient te worden ingezet.

5

Voor het eerste deel van uw vraag verwijs ik naar mijn antwoord onder vraag 3. Op het gebied van fraude en andere onregelmatigheden in het kader van aanbestedingen werken de verschillende toezichthouders als de NMa, de Belastingdienst/FIOD-ECD, de Rijksrecherche en het Openbaar Ministerie samen. Deze samenwerkingsverbanden zijn voor een deel gericht op het in een vroeg stadium detecteren van onregelmatigheden. De verschillende betrokken instanties investeren bovendien in onderling verband in best practices en kennisuitwisseling op het terrein van opsporingstechnieken, het gebruik van technieken op het gebied van forensische informatietechnologie en

verhoortechnieken. In dat kader wijs ik tevens op de in maart 2009 ondertekende intentieverklaring tot oprichting van het Markttoezichthoudersberaad (MTB), waaraan de NMa, de AFM, DNB, de OPTA, de Consumentenautoriteit en de Nederlandse Zorgautoriteit deelnemen. Dit beraad is op 15 juni 2009 voor het eerst bijeengekomen.

6

Het FEC is een samenwerkingsverband van de AFM, de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst, de Belastingdienst, DNB, de FIOD-ECD, het Openbaar Ministerie en de politie, met als doel het versterken van de integriteit van de financiële sector. Doelstelling is het voorkomen en bestrijden van bedreigingen voor en inbreuken op de integriteit van de financiële sector. Het Openbaar Ministerie geeft sturing aan de diverse opsporingsdiensten binnen het FEC. Het Openbaar Ministerie brengt daarmee de verbandingen aan om een integraal beeld over de financieel-economische criminaliteit te laten bestaan. Het FEC ziet voor zichzelf, gelet op haar doelstelling, geen rol weggelegd bij het preventief traceren en opsporen van onregelmatigheden en fraude bij de aanbesteding van infrastructurele en andere projecten van de overheid.

7

Zoals ik in mijn brief van 11 maart jl. (Kamerstukken II 2008–2009, 29 911, nr. 23) uw Kamer meldde, is gegevensuitwisseling tussen diverse toezichthouders mogelijk met inachtneming van ieders taak, op basis van een concreet doel en met inachtneming van de eisen van proportionaliteit en noodzakelijkheid. Op deze wijze wordt zowel voldaan aan het vereiste van een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens als aan de noodzaak om te komen tot een zo doeltreffend en doelmatig mogelijke aanpak. Gegevensuitwisseling tussen toezichthouders vindt in beginsel haar basis in de tussen deze organisaties gesloten convenanten, zoals het Convenant ter voorkoming van ongeoorloofde samenloop van bestuurlijke en strafrechtelijke sancties van 15 januari 2009 (Stcrt. 2009, nr. 9), waarin concrete afspraken zijn gemaakt tussen het Openbaar Ministerie, de minister van Financiën, de AFM, DNB en de Belastingdienst/FIOD-ECD over hun

onderlinge samenwerking. De mogelijkheden voor uitwisseling van concrete dossierinformatie zijn echter beperkt door verschillende EU-richtlijnen (waaronder de Herzene Bankenrichtlijn 2006/48/EG), geïmplementeerd in de financiële toezichtwetgeving, zoals bijvoorbeeld de Wet op het financieel toezicht. Deze wetgeving bevat geheimhoudingsbepalingen die voorschrijven dat vertrouwelijke, dossierspecifieke gegevens alleen mogen worden uitgewisseld met andere financiële toezichthouders en andere specifieke organisaties met een taak die ligt in het verlengde van die van de financiële toezichthouder. In de nationale context betekent dit bijvoorbeeld dat de AFM vertrouwelijke gegevens kan uitwisselen met onder andere DNB en het OM.

8

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn brief van 21 april 2009 (Kamerstukken II 2008–2009, 29 911, nr. 27) over onder andere de versterking van de landelijke regie en coördinatie van de aanpak van misbruik en criminaliteit in de vastgoedsector. Vorig jaar is het FEC gereorganiseerd en op 1 januari dit jaar is het nieuwe FEC van start gegaan. Er zijn geen voornemens de breedte van het platform FEC verder aan te passen.